سئوالات درس:علوم و فنون ادبی	**باسمه تعالی**	**وقت آزمون: ۸۰ دقیقه**	
نام ونام خانوادگی:	**آموزش وپرورش شهر تهران** **سوالات دانش آموزان دوره دوم متوسطه** **امتحانات نوبت اول دی ماه۱۴۰۵-۱۴۰۴** **دبیرستان دهخدا**	**ساعت امتحان: ۸ صبح**	
شماره داوطلب :		**تاریخ امتحان:** **۱۴۰۴/۱۰/۱۰**	
پایه تحصیلی: دوازدهم علوم انسانی		**تعدادسوال: ۲۷سئوال**	**تعداد صفحه:۵ صفحه**

نام ونام خانوادگی دبیر وامضا: حسینی **نمره با عدد:** **نمره باحروف:**

ردیف	«حمایت از کالای ایرانی»	بارم
۱	**تاریخ ادبیات و سبک شناسی(۴ نمره)** عبارات درست را با(ص) ونادرست را با (غ) مشخص نمایید. الف-لحن نسیم شمال لحنی طنزآمیز و انتقادی به بیان مسائل سیاسی و اجتماعی بود ( ) ب-ترجمهٔ آثار اروپایی در ایران با تاسیس چاپ خانه در زمان ناصرالدین شاه آغاز شد ( ) پ- اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل یکی از عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی است ( )	۷۵/۰
۲	نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید . الف-امثال و حکم: ب-شمس و طغرا:	۵/۰
۳	ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی نو؛مثل آزادی ، ..... ، ..... ومبارزه با استبداد واستعمار شکل گرفت.	۵/۰
۴	کوتاه پاسخ دهید : الف- اولین و تنهاترین کتاب تاریخی دورهٔ مشروطه چه نام دارد؟ :..... ب- تنها نمونهٔ نمایشنامهٔ فارسی توسط چه کسی نوشته شد؟ ..... پ-مهمترین اثر ترجمه دردورهٔ مشروطه چه نام دارد ؟.....	۷۵/۰
۵	هر کدام از موارد زیر مربوط به کدام‌یک از سطح های سبک شناسی دورهٔ بیداری است؟ الف) توجه به واژگان کهن ب) توجه به قالب های قصیده و مثنوی	۵/۰
۶	نوشتهٔ زیر از کدام نویسندهٔ دورهٔ ادبیات بیداری است ؟ « مدتی است که از تحریرات (نامه ها)شما محظوظ نشده ام، در این مرارت و زحمت های خراسان چیزی که به فریاد ماها می رسد همان الفاظ ومعانی دلپذیر شما بود که مرده را جان می دهد وخسته را درمان، حالا چه افتاده که باب این فیض مسدود است ؟» الف- فرخی یزدی ب- قائم مقام فراهانی ج- ایرج میرزا د- ادیب الممالک فراهانی	۲۵/۰
۷	بیت زیر را در قلمرو ادبی بررسی نمایید .(یک مورد)	۲۵/۰

www.kanoon.ir

	آن زمان که بنهادم سربه پای آزادی دست خود زجان شستم از برای آزادی	
	صفحه دوم	
۸	دوویژگی نوشتهٔ زیر، از قائم مقام فراهانی را بنویسید. «آب و خاک را با عالم پاک چه کار است واعمی و مزکوم را با مرئی ومشموم چه بازار...از جهت فضل در جنبش آمد شجاع وجود بر بقاع شهود.»	۵/۰
۹	**موسیقی شعر(۶ نمره)** وزن بیت های زیر را بنویسید ، پس از آن مقایسه کنید کدام بیت وزن همسان و کدام یک ناهمسان است؟ الف-به حسن و خلق وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد وزن: ب-آب زنید راه را، هین که نگار می رسد مژده دهید باغ را بوی بهار می رسد وزن: مقایسه:	1/5
۱۰	در کدام یک از تقطیع های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، حذف همزه صورت گرفته است ؟ الف-شور انگیز : (_ U _ _ U) ب- بهجت انگیز(_ U _ _ U)	۲۵/۰
۱۱	تقطیع نمونه های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد ؟ نوع آن را بنویسید. الف- شب و روز(U _ _ U) ب – کمان ابرویش(U _ U _ U _)	۱
۱۲	در بیت « تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین / کس واقف ما نیست که از دیده چه ها رفت) وزن هم سان آن بر نا همسان برتری دارد یا ناهمسان بر همسان ؟	۲۵/۰
۱۳	واژهٔ «بارانداز» را با حذف همزه تقطیع هجایی کنید .	۷۵/۰
۱۴	اختیاراتی که شاعربانحوهٔ بیان وشیوهٔ تلفظ خود اعمال می کند اختیار..... نام دارد .	۲۵/۰

www.kanoon.ir

	صفحه سوم	
۱۵	نشانه های هجایی بیت های زیر را به **دو صورت** برش بزنید؛ پس از تعیین هجا های آوایی، **وزن هر یک** را بنویسید الف – کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز باشد که باز بینیم دیدار آشنا را	2
۱۶	**زیبایی شناسی (۶ نمره)** در شعر زیر زیبایی و تناسب معنوی در شعر چگونه ایجاد شده است ؟ من مسلمانم /قبله ام یک گل سرخ/ جانمازم چشمه ، مهرم نور/ دشت سجادهٔ من	۵/۰
۱۷	در ابیات زیر آرایه های مراعات نظیر-تلمیح و تضمین را مشخص نمایید . (فقط نام آرایه جلوی هر قسمت نوشته شود) الف-یار بی پرده از در و دیوار/درتجلی است یا اولی الابصار ب- ایوب با چندین بلا، کاندر بلاشدمبتلا/پیوسته این بودش دعا: «الصبرمفتاح الفرج» ج-چون در این میدان نداری دست و پایی همچو گوی/اختیار سر به زلف همچو چوگانش گذار د- حافظ از جورتو ،حاشا که بگرداند روی /«من از آن روز که دربندتوام،آزادم»	۲۵/۰ ۲۵/۰ ۲۵/۰ ۲۵/۰
۱۸	در کدام بیت آرایهٔ تلمیح وجود دارد؟ تلمیح موجود در آن را توضیح دهید: الف: حرفی است این که خضر به آب بقا رسید زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید	۱

www-kanoon-ir

	ب: غمناک نباید بود از طعن حسود، ای دل شاید که چو وابینی، خیر تو در این باشد	
	صفحه چهارم	
۱۹	در ابیات زیر آرایه ی لف و نشر را بیابید و جدول زیر را کامل کنید.	**۱**

الف: منعم مکن از دیدن قدو رخ و چشمش /من انس به سرو و گل و بادام گرفتم .	لف۱: ..... نوع لف و نشر:
ب: روی و چشمی دارم اندر مهر او /کاین گهر می ریزد آن زر می زند	نشر۲: ..... نوع لف و نشر:

۲۰	در بیت زیر متناقض نما را بیابید و آن را مشخص کنید. گوش ترحمی کز ما نظر نپوشد دست غریق یعنی فریاد بی صداییم	**۵/۰**
۲۱	در بیت «گفتی زغمم بنشین یا از سرجان برخیز /فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم » موسیقی معنوی تضاددر بیت از مقابلهٔ چه کلماتی پدید آمده است؟	**۵/۰**
۲۲	درستی یا نادرستی با توجه به بیت زیر را مشخص نمایید.. « بیستون بر سر راه است مباد از شیرین / خبری گفته و غمگین دل فرهاد کنید» الف – بیت« کوه بیستون» تضمین شده است . درست ⬭ نادرست ⬭ ب- آرایهٔ مراعات نظیر در این بیت به کار رفته است .. درست ⬭ نادرست ⬭	**۲۵/۰** **۲۵/۰**
۲۳	در بیت های زیر ،هریک از قسمت های مشخص شده، کدام آرایهٔمعنوی را به وجود آورده است ؟ الف- شب تاریک و بیم موج وگردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها ب- ما با توایم و با تو نه ایم ؛اینت بوالعجب/درحلقه ایم باتو وچون حلقه بردریم پ-درنیابد حال پخته هیچ خام /پس سخن کوتاه باید والسلام	**۲۵/۰** **۲۵/۰** **۲۵/۰**
۲۴	با توجه به بیت زیر، گزینهٔ درست کدام است ؟ «با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» الف- آرایه های لف و نشر، مراعات نظیر وتضمین در بیت به کار رفته است . ب-آرایه های تلمیح ، مراعات نظیر و لف و نشر دربیت به کار رفته است . پ-آرایه های واج آرایی، لف و نشر، تضمین در بیت به کار رفته است .	**۲۵/۰**

www-karnoon-ir

	ت- آرایه های تلمیح، متناقض نما،لف و نشر در بیت به کار رفته است.	
	صفحه پنجم	
۲۵	نقد و تحلیل نظم و نثر(۴ نمره) متن زیر از کتاب «سیاحتنامۀ ابراهیم بیگ» را در دوسطح زبانی و فکری بررسی کنید : **«صبح تا شام درکوچه وبازارها می گردند؛هرجا دونفر با هم دیگر دعوا کنند، نزد فرّاش باشی می برند، هرگاه دعوا خالی از اهمیت است ، دوتومان فراش باشی وپنج قران نایب و دوسه قران هم این فراشان می گیرند، مرخص می کنند .»** سطح زبانی : سطح فکری :	**۵/۰** **۵/۰**
۲۶	متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید : «ننه،هان ! این زمین روی چیه ؟روی شاخ گاو؟روی ماهی، ماهی روی چیه،؟روی‌آب ، آب روی چیه؟ وای وای ! الهی روده ات ببره،چقدر حرف می زنی؟! حوصله ام سر رفت ! آفتابه لگن شش دست ،شام وناهار هیچی!» الف- از ویژگی شعر عصر بیداری ،کاربرد زبان محاوره ای است .دو نمونه دراین شعر بیابید ونشان دهید . ب- یک کنایه دراین نوشته بیابید که به شیوۀتمثیل رایج است .	**۵/۰** **۵/۰**